

1. Бандровський О.Г. Початки державотворення у Південно-Східній та Центральній Європі. *Вісник Львівського ун-ту*. Сер. Історична. Львів, 2001. Вип. 35. С. 32-40.
2. Бандровський О.Г. Свідчення про перебування римських допоміжних з'єднань у Подністров'ї. *Нові матеріали з археології Прикарпаття і Волині*. Львів, 1992. Вип.2. С. 13-15.
3. Бандровський А.Г. Взаимоотношения Римской империи с племенами Карпатского региона в I - III вв.: автореф. дисс. канд. ист. наук. Москва, 1982. 14 с.
4. Колосовская Ю.К. Некоторые вопросы истории взаимоотношений Римской империи с варварским миром. *Вестник древней истории*. 1996. № 2. С. 143 - 156.
5. Колосовская Ю. К. Паннония в I - III веках н.э. Москва : Наука, 1973. 254 с.
6. Котигорошко В. Г. Население Верхнего Потисья и римские провинции Паннония и Дакия. *Carpatica-Карпатика*. Ужгород, 1998. Вип. 5. С. 144-145.
7. Кругликова И. Т. Дакия в эпоху римской оккупации. Москва : Издательство Академии наук СССР, 1955. 165 с.
8. Birley A.R. Marcus Aurelius. A Biography. London : Batsford Ltd Revised Edition, 1987. 320 p.
9. Daicoviciu C. Dakien und Rom in der Prinzipatszeit. *Aufstieg und Niedergang der Romischen Welt*. Berlin - New York, 1977. S.76-79.
10. Dobo A. Die Verwaltung der romischen Provinz Pannonien von Augustus bis Diocletianus. *Die provinciale Verwaltung*. Budapest, 1968. S. 46-48.
11. Gerov B. Zwei neugefundene Militäridiplome aus Nordbulgarien. *Klio*. Berlin, 1959. № 37.

КРОВОПРОЛИТТЯ ТА ТРАГЕДІЯ: АНАЛІЗ ВАРФОЛОМІЇВСЬКОЇ НОЧІ У КОНТЕКСТІ ІСТОРІЇ

Поліна Ворона

Науковий керівник:

Андрій Гриценко

У статті розповідається про Варфоломіївську ніч, яка також відома як Сент-Бартельмі зніччя, що відбулася в ніч з 23 на 24 серпня 1572 року в Франції. Ця подія має важливий історичний та культурний контекст у середньовіччі та ранньому Відродженні. Ключові слова: середньовіччя, Франція, релігія, протестанти, католики.

В середньовіччі та ранньому Відродженні Франція була місцем напружених релігійних конфліктів між католиками та протестантами (гугенотами). Відсутність розв'язання цих конфліктів призвела до виникнення напруженості.

Військові дії між католиками та гугенотами, відомі як Гугенотські війни, відбувалися у Франції з періоду 1562 по 1598 рік. Варфоломіївська ніч є частиною цього конфлікту. Ініційована, ймовірно, королем Карлом IX та його матір'ю Катериною Медичі, Варфоломіївська ніч була спробою припинити напруження

шляхом вбивства видатних гугенотських лідерів, які зібралися на весіллі Генріха Наваррського з Марго Валуа [1].

Ця подія має культурний контекст, адже вбивство та переслідування гугенотів під час Варфоломіївської ночі спричинило одну з найбільших трагедій у французькій історії. Тож вона знайшла своє відображення у мистецтві. Варфоломіївська ніч відобразилася у багатьох творах мистецтва та літературі, включаючи твори Вільяма Шекспіра та інших авторів. Події Варфоломіївської ночі вплинули на політичний ландшафт Франції та релігійні відносини в країні.

Варфоломіївська ніч (Сент-Бартельмі зніччя) відбулася в ніч з 23 на 24 серпня 1572 року в Парижі та інших містах Франції під час Гугенотських війн, які були частиною більш широкого конфлікту між католиками та протестантами.

Основними учасниками були католицькі екстремісти, які отримали підтримку від короля Карла IX та його матері Катерини Медичі. Вони вбивали гугенотських лідерів, включаючи видатних особистостей [1].

Головними жертвами були гугеноти, або французькі протестанти, які зібралися в Парижі на весілля Генріха Наваррського (гугенотського лідера) та Марго Валуа (католицької принцеси).

Верховний лідер гугенотів, Генріх Наваррський, одружився з Марго Валуа, сестрою короля Карла IX. Це весілля стало приводом для зібрання багатьох гугенотських лідерів у Парижі.

Католицькі консерватори, боячись впливу гугенотів, розробили план вбивства гугенотських лідерів під виглядом заходів відзначення весілля. Вночі 23 серпня 1572 року почалися напади на гугенотські резиденції та особистості. Тисячі гугенотів були вбиті. Після цього почалася хвиля масового вбивства гугенотів у Парижі та інших містах Франції. Розправа тривала кілька днів, а гугеноти були переслідувані та вбиті під час погонь і на вулицях міст. Ця подія призвела до масового вбивства та переслідувань гугенотів і поглибила релігійні розбрати в Франції. Варфоломіївська ніч залишається однією з найбільш трагічних та кривавих подій у французькій історії [2].

Сучасні історики та культурологи розглядають Варфоломіївську ніч як ключову подію, яка вплинула на хід історії та культури Франції і взагалі на розвиток релігійних та політичних конфліктів у Європі. Сучасні дослідники розглядають Варфоломіївську ніч в контексті трагічних релігійних конфліктів, які виникли в середньовіччі та ранньому Новому часі. Висвітлюється важливість релігійних питань у формуванні історії. Деякі дослідники звертають увагу на політичні аспекти Варфоломіївської ночі, вказуючи на маніпуляцію владою та королівськими структурами для досягнення своїх цілей. Обговорюється роль Катерини Медичі та короля Карла IX в організації та керуванні подіями [2].

Варфоломіївська ніч мала значущі наслідки, які суттєво вплинули на історію Франції та розгорнулися в широкому контексті Гугенотських війн та релігійних конфліктів XVI століття. Вбивства гугенотських лідерів та членів гугенотської спільноти під час Варфоломіївської ночі призвели до масових вбивств та загострення Гугенотських війн. Ця подія стала ескалатором для релігійного конфлікту у Франції. Варфоломіївська ніч позначилася на гугенотських війнах (1562-1598), які тривали протягом майже чотири десятиліття. Ці війни включали в себе релігійні та політичні конфлікти між католиками та протестантами [2].

Гугенотські війни (1562-1598) — це серія релігійних та політичних конфліктів у Франції між католиками та протестантами (гугенотами), які виникли на тлі реформації та розширювалися в середній та південній частині країни. Конфлікт розпочався внаслідок вбивства гугенотських палатинів у Вассі та ескалації релігійної напруги. Вдалося на деякий час врегулювати конфлікт тимчасовим Едиктом Амбуаз (1563), який гарантував гугенотам деякі права на вільне вираження своєї релігії. Нові проблеми та конфлікти призвели до відновлення бойових дій, які закінчилися Ідейським миром (1568), який надав гугенотам деякі права та можливість тримати власні війська. Варфоломійська ніч стала найбільш визначальною подією гугенотських війн, призводячи до масового вбивства гугенотських лідерів. Відновлення бойових дій після Варфоломійської ночі закінчилось Паризьким миром (1573), який закріпив релігійні та політичні права гугенотів [2].

Військові дії продовжувалися, але дійшли до зупинки через Міжнародний договір (Мігенський мир, 1576). Нові конфлікти, які призвели до Сікневського миру (1577), що розширив права гугенотів і визнав їх владарські права в деяких регіонах. Довгий період невизначеності та військових дій завершився угодою про врегулювання (1598), яка уклала Ідейський мир та визначила положення гугенотів відповідно до Едикту Нантського.

Гугенотські війни закінчилися підписанням Едикту Нантського, що дозволило Франції деякий час насолоджуватися релігійним миром. Однак відміна цього едикту Людовиком XIV в 1685 році призвела до погіршення положення гугенотів та великої хвилі еміграції.

Едикт Нантського став найважливішим наслідком, який гарантував релігійні свободи для гугенотів та інших релігійних меншин у Франції. Едикт також надавав їм право на власні війська та адміністративні посади [4].

У 1685 році король Людовик XIV відмінив Едикт Нантський, що призвело до погіршення умов для гугенотів. Багато з них змушені були емігрувати, що призвело до великої втрати обдарованих людей та розсіяння їх культурного внеску [4].

Варфоломійська ніч і її наслідки вплинули на європейський політичний ландшафт, включаючи підтримку сторін у гугенотських війнах з боку інших країн, таких як Англія та Нідерланди.

Література

1. Ададуров В. Історія Франції. Королівська держава та створення нації (від початків до кінця XVIII століття). Львів: Вид-во УКУ, 2002. 412 с.
2. Дейвіс Н. Європа. Історія. / Пер. з англ. П. Тарашук, О. Коваленко ; 2-ге видання. Київ : Видавництво Соломії Павличко “Основи”, 2001. 1463 с.
3. Дюбі Ж. Доба соборів (Мистецтво та суспільство 980-1420 років) Пер. з фр. Григорій Пилипчук, Зоя Борисюк. Київ: Юніверс, 2003. 389 с.
4. Davis, Natalie Zemon: The Rites of Violence: Religious Riot in Sixteenth-Century France. In: Soman, Alfred (Hrsg.): The Massacre of St. Bartholomew. Reappraisals and Documents. The Hague, 1974. Pp. 203—242.